

Programma 4 | Onderwijs

Programma 4 | Onderwijs

Doelstelling

Elk kind ontwikkelt zich optimaal.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Het is belangrijk dat vanuit elk dorp goed onderwijs bereikbaar is. Kwalitatief goed onderwijs is onontbeerlijk, want het is de basis voor een maatschappij waarin burgers verantwoordelijkheid willen en kunnen nemen voor zichzelf en hun omgeving. De kwaliteit van het onderwijs heeft daarom een hogere prioriteit dan de nabijheid van een school. We bieden basisonderwijs aan in doelmatige schoolgebouwen. Wij zijn er voorstander van om, daar waar mogelijk, te komen tot brede scholen waarin zoveel mogelijk kindvoorzieningen (onderwijs en kinderopvang) zijn ondergebracht.

Elk kind heeft recht op onderwijs. Door de preventieve inzet van de leerplichtambtenaar zal het thuiszitten worden voorkomen. Wanneer een kind niet in staat is om het onderwijs in de eigen gemeente te volgen, bestaat de mogelijkheid van leerlingenvervoer. Onderwijs moet kansen bieden aan alle kinderen en daarbij is ook een goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt van belang.

Kaderstellende documenten

Ontwikkelagenda Inclusieve samenleving
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2015-2030

Thema Onderwijs

Thema Onderwijs

In Opsterland is een open, veilige en constante leeromgeving waarin ieder kind, van welk niveau dan ook, gestimuleerd wordt om zijn of haar individuele talenten volledig te ontwikkelen.

Doelstellingen

We bieden kinderen een goede startpositie voor het primair onderwijs

De gemeente Opsterland wil kinderen in onze gemeente ondersteunen en ze hiermee een betere start geven in het basisonderwijs en daarmee op een goede schoolloopbaan. We willen deze kinderen stimuleren in hun ontwikkelingsgebieden taal, rekenen, sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling. Kinderen krijgen hierdoor meer kans op succesvolle levensloop-, school en arbeidsloopbanen. We doen dit op verschillende manieren:

1. We ondersteunen ouders met behoefte aan opvoedingsondersteuning, zodat zij handvatten krijgen om hun kind in de thuisomgeving te stimuleren
2. We stimuleren ouders in onze gemeente om gebruik te maken van voorschoolse voorzieningen
3. We stimuleren ouders van geïndiceerde doelgroepkinderen om gebruik te maken van het VVE-aanbod

We voorzien samen met onze ketenpartners (JGZ, aanbieders van voorschoolse voorzieningen en educatie en het primair onderwijs) in passend aanbod voor jonge kinderen in onze gemeente.

Maatregelen

Wij gaan verder met de implementatie van extra uren VVE

Vanaf 1 augustus 2020 hebben we een wettelijke taak om te voorzien in een VVE-aanbod in de voorschoolse fase dat bestaat uit 16 uur per week voor geïndiceerde doelgroepkinderen in onze gemeente. Voorheen bestond dit aanbod uit 10 uur per week. Samen met de aanbieders van VVE geven we vorm aan dit aanbod, met als doel zoveel mogelijk kinderen gebruik te laten maken van dit aanbod. In 2020 gaan we de extra uren VVE implementeren zodat we voldoen aan de wettelijke taak die het Rijk hiervoor aan ons stelt.

■ **Kwaliteit**

Er is een nieuwe subsidieregeling voor VVE vastgesteld (Subsidieregeling Peuteropvang en VVE Gemeente Opsterland 2020) die aansluit bij de extra uren VVE, zodat de peuteropvang de nieuwe wettelijke eisen (16 uur VVE per week) per 1 augustus toe kon passen.

Wij herijken het VVE-beleid om een dekkend aanbod voor- en vroegschoolse educatie te kunnen realiseren

De gemeente Opsterland heeft een wettelijke verplichting om te voorzien in een aanbod VVE (voor- en vroegschoolse educatie) voor geïndiceerde doelgroepkinderen in de gemeente. Uit onderzoek blijkt dat deelname aan voorschoolse educatie in de voorschoolse fase een bewezen positief effect heeft op de ontwikkeling van jonge kinderen. Vooral kinderen uit achterstandssituaties profiteren van de positieve effecten op de cognitieve, taal en sociaal-emotionele ontwikkeling, de gezondheid en het welbevinden van kinderen. We willen daarom zoveel mogelijk kinderen laten deelnemen aan een intensief en kwalitatief hoogwaardig VVE-aanbod. We voorzien in een dekkend aanbod voor- en vroegschoolse educatie in zoveel mogelijk kernen en dorpen in onze gemeente.

■ **Kwaliteit**

In 2020 is in samenwerking met de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en het werkveld een nieuw VVE beleidskader opgesteld en vastgesteld door de raad.

We zorgen dat onderwijs bereikbaar is

Maatregelen

We organiseren leerlingenvervoer voor leerlingen in het speciaal (basis)onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

Leerlingenvervoer is beschikbaar voor leerlingen die het speciaal (basis)onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs bezoeken. Samen met ouders, de leerling en zo nodig andere betrokkenen of deskundigen wordt bekeken welke vorm van vervoer passend is. Dit is situatieafhankelijk en wordt mede bepaald door de mogelijkheden van de leerling, de verbinding met het openbaar vervoer en de afstand tot de school.

■ **Kwaliteit**

In 2020 bleken de gestelde bezuinigingsmaatregelen op leerlingenvervoer niet haalbaar. Dit heeft te maken met de complexe problematiek waar leerlingen soms mee te maken krijgen en stijgende kosten in de taxibranche. Voor 2021 is het budget verhoogd en wordt ingezet op het voorkomen van een verdere kostenstijging.

Wij organiseren het vervoer van leerlingen in het basisonderwijs naar gymzalen

De gemeente organiseert dit vervoer omdat wij het belangrijk vinden dat de leerlingen zich op een veilige manier verplaatsen tussen school en gymzaal.

Startdatum: 18-09-2019

■ **Kwaliteit**

In 2020 is het vervoer van leerlingen in het basisonderwijs naar gymzalen op een nieuwe manier georganiseerd, waardoor de gemeentelijke kosten volgens raming lager zijn uitgevallen. Daarnaast heeft de tijdelijke uitval van het vervoer door het coronavirus ook geleid tot lagere kosten.

Wij dringen laaggeletterdheid terug

We voeren het actieplan laaggeletterdheid uit. In het actieplan laaggeletterdheid staat beschreven hoe er binnen Opsterland aan de doelstelling uit het aanvalsplan laaggeletterdheid gewerkt wordt. Dit gebeurt enerzijds door het vergroten van het bewustzijn over laaggeletterdheid en beter kunnen signaleren, anderzijds door laaggeletterden te motiveren om mee te doen aan het taalaanbod onder het motto 'Wat wil jij leren?'

Maatregelen

We stimuleren intern en extern betrokkenen om laaggeletterdheid bespreekbaar te maken en zo nodig te zorgen voor doorverwijzing

Dit gebeurt enerzijds door het vergroten van het bewustzijn over laaggeletterdheid en beter kunnen signaleren, anderzijds door laaggeletterden niet aan te spreken op het feit dat zij niet/slecht kunnen lezen en schrijven maar hen te vragen wat zij willen leren.

■ **Kwaliteit**

In verband met corona is hier in 2020 geen actie op ondernomen. Dit kwam mede doordat het aanbod voor laaggeletterdheid stil lag als gevolg van Corona en doordat vanuit de gemeente de prioriteit lag bij de organisatie van noodopvang binnen het onderwijs en de kinderopvang.

We voeren het actieplan laaggeletterdheid uit

In het actieplan laaggeletterdheid staat beschreven hoe er binnen Opsterland aan de doelstelling uit het aanvalsplan laaggeletterdheid gewerkt wordt. Dit gebeurt enerzijds door het vergroten van het bewustzijn over laaggeletterdheid en beter kunnen signaleren, anderzijds door laaggeletterden te motiveren om mee te doen aan het taalaanbod onder het motto 'Wat wil jij leren?' Hiervoor worden intern en extern bijeenkomsten georganiseerd voor mogelijke vindplaatsen van laaggeletterden. Daarbij wordt de kennis van ervaringsdeskundigen gebruikt om een beter beeld te krijgen van de doelgroep, maar vooral ook ingezet op individuele vragen van laaggeletterden. Door bijvoorbeeld te werken aan een praktische vraag als het leren versturen van een Whatsapp-bericht, wordt tegelijkertijd aan een aantal verschillende vaardigheden gewerkt.

Startdatum: 23-07-2018

■ **Kwaliteit**

In verband met Corona heeft het aanbod laaggeletterdheid in 2020 stil gelegen. Ook andere acties uit het actieplan laaggeletterdheid zijn niet opgepakt als gevolg van Corona. Wel is er deelgenomen aan provinciale overleggen met betrekking tot laaggeletterdheid. Uitkomst daarvan is onder andere een subsidie die beschikbaar komt voor gemeenten, waarmee een eigen invulling gericht op de aanpak van laaggeletterdheid gerealiseerd kan worden. Hier willen we vanuit Opsterland graag gebruik van maken. Een concrete invulling volgt.

Wij voorkomen verzuim en voortijdig schoolverlaten

We werken in RMC-verband aan het voorkomen van verzuim en voortijdig schoolverlaten van jongeren in onze gemeente, met als uiteindelijk doel jongeren de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te laten bereiken. Het betreft hier jongeren tot 23 jaar. Dit is een wettelijke taak waaraan we ook in 2020 invulling blijven geven.

Maatregelen

We zetten de samenwerking met RMC Regio Friese Wouden voort, om kinderen die dreigen uit te vallen vroegtijdig te signaleren en zo nodig te ondersteunen vanuit het gebiedsteam

We zetten de regionale samenwerking op zowel beleidsmatig- als uitvoerend niveau voort met RMC Regio de Friese Wouden. RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie) houdt zich namens gemeenten onder andere bezig met toezicht op en naleving van de leerplichtwet.

Startdatum: 17-05-2017

Kwaliteit

Dit is een doorlopende samenwerking waar vanuit Opsterland ook in 2020 aan is deelgenomen. Jaarlijks verschijnen een jaarverslag over het afgelopen schooljaar en een actieplan voor het komende kalenderjaar waarin de resultaten en de intenties te lezen staan.

Wij zorgen ervoor dat elk kind toegang heeft tot een veilige speelplaats

De gemeente Opsterland wil dat ieder kind opgroeit in een veilige en leerzame omgeving waar het optimaal de kans krijgt zicht te ontwikkelen.

Om dit te kunnen realiseren is het van belang dat er voldoende veilige buitenspeelruimte beschikbaar is, waar kinderen elkaar kunnen ontmoeten en samen veilig buiten kunnen spelen.

Buitenspelen is goed voor de ontwikkeling van kinderen en kan overgewicht en andere problemen op latere leeftijd voorkomen.

Het is hierbij van belang dat er een goed beleidsstuk ligt, waarbij beleid en uitvoering goed op elkaar afgestemd raken en elke betrokkene weet wat de rechten en plichten zijn.

Maatregelen

Wij herijken het speeltuinbeleid en voeren dit uit

De gemeente Opsterland wil dat ieder kind opgroeit in een veilige en leerzame omgeving waar het optimaal de kans krijgt zicht te ontwikkelen. Om dit te kunnen realiseren is het van belang dat er voldoende veilige buitenspeelruimte beschikbaar is, waar kinderen elkaar kunnen ontmoeten en samen veilig buiten kunnen spelen.

Het speeltuinenbeleid dat in 2020 is vastgesteld wordt uitgevoerd.

Kwaliteit

De nota speeltuinbeleid 'Bûten boartsje yn Opsterlân' is vastgesteld en wordt uitgevoerd.

Wij zorgen voor een dekkend aanbod van toegankelijke onderwijsgebouwen

Maatregelen

Kindcentrum De Treffer - Gorredijk

We bouwen een nieuw kindcentrum in Gorredijk. Hierin worden obs de Treffer en kinderopvang gehuisvest.

Startdatum: 26-08-2020

■ **Kwaliteit**

Het ontwerp van Kindcentrum De Treffer is afgerond en de investering past binnen de financiële kaders van de projectbegroting. De aanbesteding heeft plaatsgevonden in de eerste helft van 2021. De oplevering vindt plaats in het derde kwartaal 2022.

Wij stimuleren de samenwerking tussen scholen voor primair onderwijs

Initiatieven ten behoeve van de samenwerking tussen scholen voor primair onderwijs worden gefaciliteerd en ondersteund.

■ **Kwaliteit**

Dit is een doorlopend uitgangspunt waar direct en indirect aandacht voor is. Indirect door gezamenlijk beleid op te stellen en direct bijvoorbeeld wanneer het college een advies geeft over fusies.

Wij voeren het integraal huisvestingsplan uit

Het doel van dit Integraal Huisvestingsplan (IHP) is om een zo compleet mogelijk beeld te geven van de stand van zaken en ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting van het basis- en voortgezet onderwijs in Opsterland.

■ **Kwaliteit**

Om in 2022 een nieuw IHP te kunnen vaststellen zijn in 2020 voorbereidingen getroffen om in 2021 het proces te kunnen opstarten. De schoolbesturen zijn ervan op de hoogte gesteld dat het IHP in 2021 wordt geactualiseerd.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	1	0	0	*	2	2	2	*
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	22	8	28	*	27	23	26	*
Voortijdige schoolverlaters	% deelnemers aan het VO en MBO-onderwijs	1,2%	1,3%	1,2%	*	1,8%	1,9%	2,0%	*

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 19 mei 2021

Wat heeft het gekost?

Resultaat programma

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (primair)	Begroting 2020 (incl wijzigingen)	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Lasten	3.526	3.148	3.148	2.960	-188
Baten	346	399	399	350	-49
Saldo voor bestemming	-3.180	-2.749	-2.749	-2.609	139
Mutaties reserves					
Lasten	286	61	61	9	-52
Baten	1.651	188	188	5	-183
Saldo na bestemming	-1.815	-2.622	-2.622	-2.614	8

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2020	Realisatie 2020	Mutatie begroting/ realisatie 2020
Saldo per taakveld			
4.1 Openbaar basisonderwijs	-290	-250	40
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.548	-1.432	116
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-911	-927	-16
Saldo voor bestemming	-2.749	-2.609	139
Stortingen reserves			
Huisvesting basisonderwijs		-1	-1
Huisvesting speciaal onderwijs	-61	-8	53
Totaal stortingen reserves	-61	-9	52
Onttrekkingen reserves			
Huisvesting basisonderwijs	188	5	-183
Huisvesting speciaal onderwijs			
Totaal onttrekkingen reserves	188	5	-183
Saldo na bestemming	-2.622	-2.614	8

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2020 € 8.000 voordeliger dan geraamd. Dit verschil kan op hoofdlijnen als volgt verklaard:

Coronakosten nadeel € 90.000 (taakveld 4.1 € 15.000, taakveld 4.3 € 75.000)

In 2020 zijn op dit programma € 90.000 aan coronakosten verantwoord. Voor een toelichting op deze kosten wordt verwezen naar de paragraaf Corona.

Gymvervoer voordeel € 44.000 (taakveld 4.1)

De kosten van het gymvervoer voor zowel het bijzonder- als het openbaar basisonderwijs waren in 2020 geraamd op in totaal € 214.000. De werkelijke kosten bedroegen € 160.000. Zoals bekend zijn in 2020 de scholen een periode gesloten geweest.

Leerlingenvervoer nadeel € 121.000 (taakveld 4.3)

De kosten van het leerlingenvervoer zijn met € 121.000 overschreden. De reden hiervoor is dat de tarieven fors gestegen zijn en dat het aantal kinderen wat gebruikt maakt van het leerlingenvervoer ook een stijging laat zien. In de raming 2020 was een bezuiniging opgenomen van € 50.000. Deze kon in 2020 dus niet gerealiseerd worden.

Huisvesting onderwijs budgettair neutraal (taakveld 4.2 en Gymlokalen (taakveld 4.1)

Er was een voordeel op de kosten voor huisvesting onderwijs en gymnastieklokalen. Conform de bestaande systematiek leidt dit ook tot een lagere onttrekking uit de reserve huisvesting onderwijs.. Dit is per saldo budgettair neutraal.

Onderwijsbeleid voordeel € 180.000 (taakveld 4.3)

De kosten van onderwijsbeleid waren in 2020 € 227.000 voordeliger dan geraamd. Zo zijn de rijksinkomsten voor verbreding VVE (vroeg- en voorschoolse educatie) in 2020 verder gestegen, maar de intensivering van het beleid treed in de loop van 2021 in werking. Ook hebben interventies op het gebied van LOAB (lokaal onderwijs en achterstandenbeleid) en enkele andere beleidsvoornemens niet geleid tot uitgaven die hiervoor begroot waren

Overige kosten nadeel € 5.000

Dit betreffen diverse kleine positieve en negatieve afwijkingen ten opzichte van de begroting